

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

10. - 16. jun 2017. godine

Bilten broj 24/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Prijatno iznenađenje iz Skupštine	3
Govor novog predsednika i najava izmene Ustava	3
Dodatna funkcija predsednice parlamenta – drastičan primer	4
Konferencije	7
Subvencije investitorima - svrsishodna državna pomoć ili politička promocija	7
Mediji	12
Podržani kandidati za Agenciju za borbu protiv korupcije.....	12
Tužilaštvo za Insajder: MUP ne dostavlja informacije o tome kako je ministar Vulin došao do stana	13

Aktivnosti

Transparentnost Srbija predstavila je 12. juna istraživanje o kontroli državne pomoći, posebno u oblasti subvencija investitorima. Reč je o oblasti kojom se bavimo već četiri godine. Iako se predstavnici Ministarstva privrede nisu odazvali pozivu da dođu na predstavljanje istraživanja u Medija centar, ministar je istog dana, u izjavi za RTS, izrazi spremnost da sasluša predloge za povećanje transparentnosti u ovoj oblasti. Stoga smo mu, uz prateće pismo, uputili istraživanje, posebno ukazavši na preporuku za **objavljivanje podataka o dodeli subvencija** – ugovora i izveštaji nezavisnih revizora o ostvarivanju postavljenih uslova za uplatu tranši.

Predstavnik Transparentnosti Srbije učestvovao je 15. juna [na skupu](#) na kojem je Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka od ličnosti predstavio obrazloženi model novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Ostaje da se vidi da li će ova inicijativa za bolje uređenje ove važne materije imati više uspeha od ranijih sličnih pokušaja. Između ostalog, model postavlja i pravila za rešavanje situacija kada se postavlja pitanje koje će pravo dobiti prevagu – na pristup informacijama ili zaštitu podataka o ličnosti.

U sredu, 14. juna, predstavnik Transparentnosti Srbije, Nemanja Nenadić, učestvovao je u radu [konferencije](#) “Medijske slobode i bezbednost novinara u Srbiji – šta je sledeći korak?” koju su zajednički organizovali Misija OEBS u Republici Srbiji i Nezavisno društvo novinara Vojvodine, uz prisustvo brojnih predstavnika medija i novinarskih udruženja, NVO, državnih organa i međunarodnih organizacija. Na skupu je pokrenuto pitanje bezbednosti i diskriminacije medija, velikih razlika u tumačenju pravila o pretnjama novinarima i naknadi štete koju su mediji dužni da plaćaju, primene sporazuma o saradnji koji su medijska udruženja zaključila sa državnim organima i brojnim drugim pitanjima. Pokazalo se da je stanje najproblematičnije kod lokalnih medija koji su najviše izloženi pritiscima političara i drugih lokalnih moćnika, od kojih često zavisi ekonomski opstanak medija. Predstavnik TS je posebno podstakao prisutne medije i udruženja da traže zaštitu od selektivnog postupanja državnih organa koje se ogleda u sprovođenju kontrola među „nepodobnim medijima“ i njihovim oglašivačima (kao u primeru koji je dao Miodrag Mandić, glavni i odgovorni urednik Naših novina iz Temerina).

U petak, 16. juna, Nemanja Nenadić je učestvovao na [predstavljanju](#) godišnjeg izveštaja Zaštitnika građana.

Na Fejsbuk stranici u protekloj nedelji objavili smo osam vesti, komentara, najava, linkova u vezi sa našim aktivnostima, antikorupcijskim temama, tekstovima o korupciji. Na sajt smo postavili devet tekstova, analiza, dokumenata. U medijima je u protekloj nedelji objavljeno 88 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Prijatno iznenađenje iz Skupštine

14. jun 2017.

Na [sednici](#) Odbora za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu, održanoj 13. juna 2017, razmatrani su i podržani predlozi kandidata za izbor člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije. U pitanju su predlog koji je podnela Državna revizorska institucija (dr Jelena Stanković docent Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu), Socijalno-ekonomski savet Republike Srbije (Ivan Kovačević) i predlog koji su zajedno podneli Zaštitnik građana i Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, (Vida Petrović Škero).

Prema raspoloživim informacijama, još ranije su podržani i čekaju na izbor u Skupštini kandidati novinarskih udruženja i (bivšeg) predsednika Nikolića. Ako Skupština izabere ove kandidate, Agencija će imati Odbor koji može da donosi odluke, između ostalog i o izboru direktora, što sada ne može (ima samo 2 od 9 članova). To bi možda ubrzalo i donošenje novog Zakona o Agenciji, koji je "na čekanju" od jesenas, kada je Ministarstvo pravde objavilo nacrt (koji nije u potpunosti usaglašen sa članovima drugih radne grupe).

Zašto ispunjavanje ove zakonske obaveze predstavlja prijatno iznenađenje? Pre svega, zbog toga što zajednički predlog Zaštitnika građana i Poverenika za informacije već duže od dve godine nije mogao da prođe! U međuvremenu su stizali predlozi drugih predlagača, koji su ekspresno nalazili svoj put do glasanja (npr. [predlog Administrativnog odbora iz decembra 2016](#)).

Odbor ima priliku da učini nešto jednako važno za primenu antikorupcijskih zakona - da što pre razmotri izveštaje nezavisnih državnih organa za 2016. godinu, da na osnovu tih izveštaja izradi detaljne zaključke za rešavanje problema i da prati ispunjavanje obaveza.

Govor novog predsednika i najava izmene Ustava

11. jun 2017.

Predsednik Republike nema mnogo nadležnosti koje su u vezi sa borbom protiv korupcije. Po svojim ustavnim i zakonskim ovlašćenjima, predsednik može da privremeno zaustavi donošenje štetnih zakona, da predloži dobre kandidate na pojedine državne funkcije, da ne daje pomilovanja onima koji su osuđeni za koruptivna krivična dela. Stoga je i razumljivo da u inauguracionom govoru bivšeg premijera ova tema nije pomenuta. Međutim, bitno je da je pomenuta izmena Ustava.

To je učinjeno [na sledeći način](#): "Planiram da otvorimo razgovore o ustavnim reformama. Na to smo obavezani nastavkom našeg evropskog puta, ali i unutrašnjim potrebama. Do tih promena ne možemo da dođemo bez dogovora, bez

mного razgovora i rasprava o onome što bi, možda po prvi put, bili naši strateški ciljevi u budućnosti. U te razgovore biće neophodno da uključimo sve društvene činioce, od Akademije nauka, civilnog društva, političkih stranaka. Uostalom, to je veliki i važan cilj, a ako ne uspemo, i onako biće samo još jedan od naših

neuspeha da se saglasimo oko ključnih državnih pitanja".

Ustav, u članu 203, zaista ovlašćuje predsednika Srbije (pored jedne trećine poslanika, Vlade ili najmanje 150.000 birača) da pokrenu postupak promene Ustava. Vučićeva opaska o reformama koje su u vezi sa evropskim putem je u direktnoj vezi sa preuzetom obavezom da se izmene odredbe o Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca. Sa ovim se izmenama, inače veoma kasni. Podsećamo da je Transparentnost Srbija i pre donošenja važećeg Ustava iz 2006 ukazivala na potrebu utvrđivanja pojedinih pravila, a [spisak izmena i dopuna](#) koje su bitne za borbu protiv korupcije smo objavili u martu 2016.

Kao što se može videti, stvari koje bi trebalo uneti ili izmeniti u Ustavu je mnogo više nego što je to uočeno u kontekstu EU integracija. Ovaj spisak predloga ćemo uz eventualne dopune dostaviti uskoro Predsedniku, Vladi i poslaničkim grupama u Narodnoj skupštini. Ukoliko imate predloge za druge dopune, molimo da nam to ukažete.

Dodatna funkcija predsednice parlamenta – drastičan primer

11. jun 2017.

Vest o tome da je Maja Gojković, aktuelna predsednica Narodne skupštine, imenovana za predsednicu upravnog odbora Agencije za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije nije samo loša, ona je iz mnogo razloga začuđujuća. Tim imenovanjem je napravljen pun krug – od proklamovane nulte tolerancije u borbi protiv korupcije i postavljanja visokih standarda u zakonima i u samostalnim stranačkim akcijama (npr. odluka da funkcioneri SNS ne mogu vršiti više javnih

funkcija čak ni kada zakon to dopušta) (<https://goo.gl/QLsqBd>) do prihvatanja kao normalnog mehanizama nagrađivanja funkcionera sinekurama u javnim preduzećima, ustanovama i agencijama, prakse koja je bila naročito raširena pre petnaestak godina, što zbog partijske kontrole čitavog javnog sektora, što zbog demagoški niskih zarada funkcionera koji su tako dobijali dodatne prihode. U ovom slučaju niko od predlagača nije priznao da je naknada za članstvo u UO (50.000 dinara mesečno) bila razlog ovog imenovanja, ali niko nije izneo ni bilo koji drugi razuman razlog, pa taman da nije zasnovan na zakonu (npr. da AZJZNS ne može da funkcioniše ako nema političara visokog ranga upravljačkim strukturama).

Najviše negativnih komentara ova vest je dobila zbog toga što je Gojkovićevo došla na mesto gde su ranije bili stručnjaci za rad Agencije – nuklearni fizičari (<https://goo.gl/g16STv>). Generalno, tačan je argument da poslove u upravljačkim telima mogu uspešno obavljati i stručnjaci drugog profila, uključujući i pravnike, jer je suština tih poslova kontrola rada direktora. Međutim, ni Vlada koja je imenovala

predsednicu skupštine na ovaj položaj, ni Administrativni odbor Skupštine koji se sa time saglasio nekoliko dana docnije, nisu objasnili zbog čega bi bilo dobro da se upravo ona od nekoliko hiljada advokata i stotina bivših gradonačelnika treba da se nađe na tom mestu i zbog čega nije dobro da taj posao obavlja nuklearni fizičar, kao što je bilo do sada. Naravno, ako je za članstvo u Odboru propisana specifična stručnost (za oblast rada konkretne agencije), a tokom rasprave na sednici Administrativnog odbora se moglo čuti da jeste, onda se te norme moraju poštovati.

Imenovanje Maje Gojković je upitno već iz formalnih razloga. Naime, Vlada, prema odluci o osnivanju ove javne agencije imenuje članove UO na predlog ovlašćenog predlagača, a zatim iz reda članova, imenuje predsednika Upravnog odbora. (<https://goo.gl/OM38xe>). Međutim, odlukom od 29. maja 2017, Vlada je imenovala Gojkovićevu direktno na mesto predsednice UO, a da pri tom nije poznato kada je i na čiji predlog imenovana za člana UO. Kao da je sve rađeno u velikoj žurbi, da se posao iz nekog razloga obavi pre nego što Vlada uđe u tehnički mandat, kada ne može vršiti imenovanja.

O žurbi svedoči i okolnost da se sledeći korak odigrao tek osam dana kasnije. Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije dopušta mogućnost da narodni poslanik, uključujući i predsednika Narodne skupštine obavlja drugu javnu funkciju kada to odobri Agencija za borbu protiv korupcije. Uz zatev narodni poslanik dostavlja pozitivno mišljenje Administrativnog odbora. Odbor je sednicu održao tek 8. juna 2017 (valjda nije mogao ranije), što je Maju Gojković dovelo u pomalo nezgodnu situaciju – da mora da se Agenciji za borbu protiv korupcije obrati radi obavljanja duple funkcije pre nego što je imala potrebnu prethodnu saglasnost (rok za

obaveštenje Agenciji je tri dana od dana imenovanja).

Na [sednici](#) ovog skupštinskog tela su četvoro opozicionih poslanika (Stamenković, Jerkov, Ćirić, Konstantinović) izneli neke od ključnih argumenata protiv davanja saglasnosti. Ti argumenti zaista u mnogome prevazilaze bilo šta što bi moglo da se smatra uobičajenom političkom borbom i osporavanjem odluka Vlade. Ti poslanici nisu sprečili donošenje štetne odluke, ali su svakako učinili neprijatnijim kolegama iz vladajuće većine obavljanje partijske dužnosti – glasanje za odluku koja se ne može braniti ni jednim logičkim argumentom. Izveštaj sa sednice je štur, ali je ceo video snimak dostupan, pa su izneti stavovi dostupni javnosti. Takođe se može pročitati lični izveštaj poslanice Branke Stamenković [na sajtu](#) njene stranke.

Poslanici većine na Administrativnom odboru, a pre svega predsednik Odbora Aleksandar Martinović, težili su ka tome da se ne vodi diskusija o suštini i da se rešavanje ovog zahteva faktički tretira kao da je obavljanje druge funkcije pravo, o kojem taj Odbor zapravo ništa i ne odlučuje, već, eto, po Zakonu o Agenciji za

borbu protiv korupcije, mora da stavi to pitanje na dnevni red, a da onda Agencija donosi konačnu odluku. Ovakvo odricanje od odgovornosti obesmišljava postupak pred Administrativnim odborom – čemu onda bilo kakvo izjašnjavanje na tu temu? Zašto Odbor ne predloži da se obesmišljena odredba Zakona o Agenciji ukine nego daje saglasnost svakom ko je zatraži? Jasno je da je namera zakonodavca bila potpuno drugačija – da se utvrdi da li bi obavljanje duple funkcije smetalo vršenju osnovne. Da li, konkretno, narodni poslanici misle da njihova predsednica ima dovoljno vremena da se pored svog redovnog posla bavi i dodatnim i da li misle da bi prihvatanje i obavljanje te dužnosti ugrozilo ostvarivanje ustavne i zakonske uloge Narodne skupštine?

Valja se nadati da će Agencija da uskrati ovu saglasnost, imajući u vidu mogući sukob interesa. Naime, Narodna skupština bira i razrešava Vladu Srbije. Kada se to ima u vidu, prihvatanje da bilo koji narodni poslanik, a pogotovo predsednica Narodne skupštine bude imenovan, postavljen ili izabran na neku funkciju od strane te iste Vlade otvara pitanje odnosa zavisnosti. S jedne strane bi se moglo tumačiti da je Vlada bila u odnosu zavisnosti kada je donosila takvu odluku, te da ni jedan član Vlade zbog sukoba interesa nije ni smeo da glasa za to da narodna poslanica bude izabrana za člana upravnog odbora AZJZNS. S druge

strane, moglo bi se tvrditi da je nakon tog imenovanja narodna poslanica kao lice koje je je Vlada postavila na dodatnu funkciju i koju u svakom trenutku može da razreši sa te funkcije, onemogućena da nepristrasno vrši svoju funkciju predsednice Narodne skupštine kada god se rad odnosi na predloge Vlade, izveštaje Vlade, pitanja upućena članovima Vlade itd. Drugim rečima, ne samo da Agencija treba da uskrati saglasnost, već su i sama odluka Vlade da izvrši takvo imenovanje i predsednice Narodne skupštine da ga prihvati duboko sporne sa stanovišta njihovih obaveza u poštovanju Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i ustavnih normi o sukobu interesa.

Drugo je pitanje da li će Agencija to moći da učini. Naime, kao što je poznato, Agencija radi sa vršiocem dužnosti direktora i sa samo dva od devet članova Odbora (koji treba da potom izabere direktora na konkursu). Ostale članove Odbora treba da izabere upravo Narodna skupština, koja to uporno ne čini, u slučaju nekih kandidata, već godinama. Pitanje da li će izbor kandidata biti stavljen na dnevni red zavisi od predsednice Narodne skupštine.

Konferencije

Subvencije investitorima - svrsishodna državna pomoć ili politička promocija

12. juna 2017.

Transparentnost Srbija predstavila je 11. juna 2017. godine rezultate istraživanja o kontroli državne pomoći: "Subvencije investitorima - svrsishodna državna pomoć ili politička promocija". Na predstavljanju u Medija centru govorili su predsednik TS prof. Vladimir Goati, programski direktor Nemanja Nenadić i saradnik TS Zlatko Minić.

TS je analizirala sistem državne pomoći, sistem subvencija (u skladu sa Zakonom o ulaganjima), praksu Komisije za kontrolu državne pomoći i dvadesetak konkretnih slučajeva državne pomoći, sa stanovišta transparentnosti, ispunjavanja ciljeva i namene subvencija, izveštavanja i kontrole. U okviru analize dat je i pregled važećih propisa, kao i izveštavanja medija o temi državne pomoći.

Reč je o svojevrsnom nastavku istraživanja „[Državna pomoć – promišljeno ulaganje ili skrivena korupcija](#)“ iz 2014/2015 koje je pobudilo veliko interesovanje za ovu oblast. Tada smo utvrdili da ne postoji adekvatan mehanizam kontrole, odgovornosti i sankcionisanja dodele državne pomoći mimo zakona, kao ni mehanizam kojim bi se utvrđivala svrsishodnost državne pomoći. Analiza je ukazala da je novac često trošen nenamenski.

U međuvremenu je objavljeno da se prekida praksadodele enormne državne pomoći preduzećima u državnom vlasništvu (koja su u najvećoj meri činila uzorak u prvom istraživanju), a usvojen je Zakon o ulaganju i više puta izmenjena uredba koja reguliše dodelu podsticaja za direktne investicije. Stoga je bilo neophodno ponovo otvoriti neke od tema koje su bile u fokusu prvog istraživanja. S druge strane, s obzirom na to da su nova radna mesta, fabrike, investitori već nekoliko izbornih ciklusa jedan od glavnih aduta svih vladajućih garnitura, nametnula su se i dodatna pitanja - ne samo svrsishodnosti pojedinačnih odluka o dodeli državne pomoći, već ekonomske opravdanosti celog sistema subvencioniranja investitora i političke (zlo)upotrebe subvencija.

Glavni zaključci po tačkama

1. Podaci o subvencijama i izveštaji nisu transparentni. Transparentnost je dodatno umanjena izuzetno spornom odlukom Komisije za kontrolu državne pomoći da nema potrebe da se izjašnjava o subvencijama koje se daju u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija, čak ni kada je reč o subvencijama koje se daju bez javnog poziva.
2. Postoji značajan broj slučajeva dodeljivanja enormnih iznosa državne pomoći, posebno u periodu od 2010. do 2013. godine, koji nisu prijavljivani Komisiji za kontrolu državne pomoći. Neke od tih slučajeva KKDP je naknadno razmatrala i odobravalala državnu pomoć. Postoje i predmeti u kojima ovo kontrolno telo nije ni naknadno razmatralo dozvoljenost državne pomoći ili makar nije donelo odluku o tome.
3. U nekim slučajevima je Zakon prekršen, tako što je nesporno dodeljena državna pomoć u iznosu koji prevazilazi propisima dozvoljen limit. Za ovo niko nije odgovarao (niti propisi predviđaju mogućnost da za to odgovara neko od državnih zvaničnika), a Komisija nije donosila rešenja o povraćaju sredstava.
4. Komisija je (kao što je ukazano i u izveštaju iz 2015. godine) donosila pojedine sporne odluke ili odluke koje su sadržavale greške i kontradiktornosti (npr: odbijala je da razmatra dozvoljenost subvencije na osnovu predloga ugovora, a razmatrala je na osnovu memoranduma; proglasila se nenadležnom u jednom slučaju iako je bila u obavezi da postupa; u rešenjima KKDP su navođeni pogrešni iznosi subvencija ili broja zaposlenih). Pravni položaj Komisije (nepromenjen u odnosu na prethodno istraživanje) je nedefinisan i predstavlja čudan hibrid između radnog tela Vlade i nezavisnog organa.
5. Nije usvojen podzakonski dokument (čije je usvajanje najavljeno još 2013. godine) kojim bi se regulisala procedura utvrđivanja svrsishodnosti državne pomoći.
6. Postupak utvrđivanja ostvarivanja ciljeva dodele državne pomoći investitorima, u skladu sa Zakonom o ulaganju i Uredbom o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija, precizno je utvrđen. Ako je suditi prema dokumentima u koje je TS imala uvid (a nije dobila sve tražene dokumente) postupak se sprovodi. Ova oblast je značajno unapređena. Naime, cilj i namena subvencija su sada vrlo jednostavno postavljeni - podrška korisniku da investira određeni iznos radi ostvarenja investicionog projekta i otvaranja određenog broja radnih mesta.
7. Ostala je sporna svrsishodnost celog sistema subvencionisanja

Nalazi istraživanja

Iako nisu rešena najvažnija pitanja dodele državne pomoći, sistem jeste unapređen u odnosu na 2015. Nesumnjivo je, da bez obzira na važna pitanja šire ekonomske opravdanosti ili pogubnosti dodele subvencija i političke pozadine celog sistema subvencija, sadašnji sistem predstavlja napredak. Sada se od primalaca državne pomoći zahteva konkretna investicija i precizan broj novozaposlenih, uz pružanje verodostojnih dokaza (revizorska kuća izrađuje izveštaj, Centralni registar obveznika osiguranja izveštava o broju zaposlenih). Podsećamo da je u sistemu koji je opisan u izveštaju TS iz 2015. godine, novac deljen za fluidne i neostvarive ciljeve, čija se realizacija pre nije ni pratila. To, međutim, nije dovoljno da se konstatuje da je ostvaren napredak u oblasti kontrole državne pomoći.

Od februara 2017. godine KKDP se ne izjašnjava o dozvoljenosti subvencija investitorima. Izvodi iz ugovora više se ne mogu pronaći na sajtu KKDP (gde su ranije bili citirani u okviru odluka o dozvoljenosti). Ne postoje mehanizmi kontrole dostizanja ciljeva dodele državne pomoći za one slučajeve koji nisu obuhvaćeni propisima o direktnim ulaganjima.

Neizjašnjavanje KKDP o subvencijama investitorima je posledica rešenja iz februara 2017. godine kojim je Komisija utvrdila da je Vladina Uredba o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija usklađena sa Uredbom o pravilima za dodelu državne pomoći i da se nacrti ugovora ubuduće ne moraju dostavljati KKDP na odlučivanje.

Prva posledica ove odluke biće to što će Vlada, odnosno Ministarstvo privrede, zajedno sa Savetom za ekonomski razvoj i Razvojnoum agencijom, birati kome će bez konkursa dodeliti subvenciju, odnosno državnu pomoć, a potom će sami kontrolisati da li je ugovor koji zaključuju u skladu sa pravilima o kontroli državne pomoći. Neće postojati obaveza da se bilo koji dokument (pre objavljivanja godišnjeg izveštaja o radu Saveta za ekonomski razvoj) objavi.

I druga posledica direktno utiče na manju transparentnost. Odluke Komisije pružale su mogućnost da javnost sazna da su pojedini ugovori (za koje se inače nije znalo) zaključeni. Na osnovu tih informacija su zainteresovani građani, NVO i mediji mogli da od Ministarstva privrede (ili od Komisije za kontrolu državne pomoći) zatraže kopije ugovora, kako bi se utvrdilo ne samo kakve subvencije su date investitorima, već i kakve je eventualne druge obaveze prihvatila Republika Srbija. S obzirom na to da se Ministarstvo zaključkom ovlašćuje da zaključi ugovor, a da ne postoji obaveza objavljivanja zaključaka Vlade, javnost će biti ostavljena na volju predstavnicima Vlade - da li će objaviti ili ne da je ugovor zaključen. Druga mogućnost biće "nasumično" i periodično upućivanje zahteva za dostavljanje svih ugovora zaključenih u nekom prethodnom periodu.

Zapažanja o pojedinim slučajevima

Projekat „Beograd na vodi“ imao je svoju kontroverzu i u praksi Komisije za kontrolu državne pomoći. U rešenju od 22. jula 2015. godine Komisija je zaključila da se ugovor Republike Srbije, firme „Beograd na vodi“ doo, „Belgrade Waterfront Capital Investment“ LLC iz UAE i „Al Maabar Investment International“ LLC iz UAE ne odnosi na državnu pomoć. Ipak je analizirala ugovor i na kraju zaključila da se „Republika Srbija prilikom zaključivanja ponašala kao privatni investitor, realno i racionalno te da je naknada Republici Srbiji za ustupanje prava na zemljište utvrđena u skladu sa tržišnim principima“. Postavlja se pitanje, međutim, u vezi sa računicom koja je primenjena (detaljnije u poglavlju „Analiza prakse Komisije za kontrolu državne pomoći“).

Za analizu u okviru ovog projekta izabrano je 27 firmi, odnosno (potencijalnih) slučajeva dodele državne pomoći, na osnovu rešenja koja smo pronašli na sajtu Komisije za kontrolu državne pomoći i izveštaja medija (vesti o investitorima koji su dobili subvencije ili o investitorima koji "dolaze u Srbiju" uz "podršku Vlade Srbije").

Nakon što su iz uzorka odstranjeni predmeti u kojima ipak nisu dodeljene subvencije, analiziran je ukupno 21 slučaj. U pitanju su subvencije dodeljene sledećim firmama: NCR doo Beograd; Mei Ta; Džonson Elektrik; Lear Corporation; Delphi Packard doo Novi Sad; Aunde; Leoni Wiring Systems Southeast doo Prokuplje; Kontitek fluid Srbija Subotica; Yura Rača; Yura Niš; Yura Leskovac; Technic development doo (Geox) Vranje; Tibet moda; Tigar Tyres; Falke Srbija; SR Technics Services; Streit Nova; Teklas Automotive; Truck Lite Europe; PKC Wiring System; Mitros.

U većini analiziranih slučajeva su utvrđene specifičnosti ili nepravilnosti. Detalji su predstavljeni u poglavlju „Analiza mehanizama za utvrđivanje svrsishodnosti državne pomoći“, a ovde navodimo nekoliko primera:

1. Ono što je specifično kod državne pomoći firmi NCR doo Beograd (a što ilustruje način na koji su subvencije deljene u vreme ministროvanja Mlađana Dinkića) jeste to što je prilikom razmatranja ugovora za dodelu državne pomoći iz 2015. godine KKDP utvrdila (na osnovu izjave korisnika o tome da li je bio ili jeste korisnik državne pomoći) da je pomoć dodeljivana 2011. i 2013. godine, a da Komisija nije razmatrala dozvoljenost, pa je tek u februaru 2016. godine pokrenula postupak naknadne kontrole.
2. Specifičnost subvencije firmi Mei Ta u iznosu od 22,71 miliona evra je u tome što je Ministarstvo privrede potpisalo ugovor pozivajući se na rešenje KKDP koje još nije bilo doneto.
3. Za subvenciju firmi Džonson Elektrik je specifično da se iz izveštaja koje je Ministarstvo privrede dostavilo TS vidi da je postojala najmanje još jedna subvencija za Džonson Elektrik, koju KKDP nije razmatrala, niti je o njoj bila obaveštenja u okviru zahteva za izjašnjenje o subvenciji iz 2016. godine.
4. Prilikom razmatranja dozvoljenosti pomoći za firmu firmu Leoni Wiring Systems Southeast doo Prokuplje KKDP je ustanovila da je postojala i ranije dodeljena subvencija, koju je potom razmatrala u naknadnom postupku.
5. TS je razmatrala subvencije za fabrike Yura u Rači, Leskovcu i Nišu. Ispostavilo se da postoji samo jedno rešenje KKDP koje se odnosi na dozvoljenost državne pomoći dodeljene firmi Yura Rača za otvaranje pogona u Leskovcu. Korespondencija sa KKDP tim povodom predstavljena je u „Analizi prakse KKDP“. Podaci o ovim investicijama dodeljenim u vreme ministra Mlađana Dinkića mogu sa naći u medijskim izveštajima, a TS je od Ministarstva privrede pribavila izveštaje o realizaciji i podatke o stanju broja zaposlenih.
6. KKDP nije razmatrala (ili bar nije donela i/ili objavila rešenje) o dozvoljenosti subvencije za firmu Technic development (Geox) Vranje. TS je utvrdila na osnovu prikupljenih podataka da bi Komisija, da je razmatrala dozvoljenost ove subvencije, morala da donese negativno rešenje i zatraži povrat subvencije, jer je probijen limit, odnosno intenzitet državne pomoći je bio veći od dozvoljenog.
7. Kod subvencije, odnosno investicije firme Tiger Tyres, utvrdili smo da je korisnik investirao u građevinske objekte iznos kakav se retko sreće - 81,46 miliona evra (nije sporno sa stanovišta primene Zakona)!
8. Ugovor sa firmom Teklas koja je otvorila pogon u Vladičinom Hanu zaključen je u vreme važenja uredbe koja je omogućavala da se u najsiriomašnjim opštinama isplaćuju plate radnicima na nivou minimalne zarade u Srbiji, umesto 20% veće od "minimalca". Tako je najmanja neto zarada isplaćena za radnike Teklasa u 2016. godini iznosila 20.328 dinara.

9. U slučaju subvencije za Mitros Fleischwaren, ako se izuzme pitanje opravdanosti izmene investicionog projekta (i odluka Vlade da dâ saglasnost na izmenu), kojim je odloženo zapošljavanje i smanjeno ulaganje u opremu u odnosu na građevinske radove, nisu nađene bilo kakve nepravilnosti po pitanju dinamike realizacije investicija i zapošljavanja nakon izmene plana i dinamike i iznosa isplate subvencija. Sporno je, međutim, zbog čega KKDP nije razmatrala dozvoljenost ove subvencije. U ugovoru TS nije uočila elemente koji bi mogli da utiču na to da ova subvencija po bilo kom parametru izlazi iz okvira postavljenih propisima koji važe u ovoj oblasti. KKDP je, međutim, donela spornu odluku da je reč o investiciji u oblasti poljoprivrede, te da ona za nju nije nadležna. Posebno je sporan redosled poteza na relacijama Ministarstvo privrede - Komisija za kontrolu državne pomoći - Transparentnost Srbija, što je detaljno opisano u poglavlju „Analiza mehanizama za utvrđivanje svrsishodnosti državne pomoći“.

Glavne preporuke

- Razmatranje potrebe za daljim postojanjem KKDP, imajući u vidu broj izuzetih slučajeva dodele državne pomoći u postojećem pravnom okviru i praksu odobravanja; alternativno: preuzimanje njenih poslova od strane Komisije za zaštitu konkurencije ili izmena pravnog okvira;
- Jasno definisanje pravnog položaja Komisije za kontrolu državne pomoći u skladu sa načelima iz Strategije reforme javne uprave, kako bi se znalo da li je reč o državnom organu, radnom telu Vlade ili nekom trećem obliku organizovanja;
- Uvođenje zakonskog mehanizma za prikupljanje podataka o propisima, aktima poslovanja i transakcijama koji mogu predstavljati državnu pomoć, kako kontrola ne bi zavisila od dobre volje davaoca, uz otvaranje podataka i ukrštanje podataka iz baza organa vlasti;
- Objavljivanje podataka o dodeli subvencija – ugovori i izveštaji nezavisnih revizora o ostvarivanju postavljenih uslova za uplatu tranši;
- Utvrđivanje obaveze povraćaja sredstava u slučaju nesvrsishodnog korišćenja ili zabranu dodele sredstava tom korisniku, kao i kazni za odgovorna lica;
- Utvrditi da li su ispunjene obaveze u vezi sa isplatom zarada (na osnovu prikupljenih podataka nije jasno koji će biti minimalni troškovi zarada u dve godine nakon dostizanja punog obima zaposlenosti, a koji se koristi kao osnov za utvrđivanje dozvoljenosti subvencije);
- Uređivanje sistema za utvrđivanje ostvarivanja svrhe državne pomoći u slučajevima koji ne podležu kontroli Komisije za kontrolu državne pomoći;
- Propisati kazne za neprijavljivanje državne pomoći, nezakonitu dodelu i druge prekršaje koji sada nisu obuhvaćeni;
- Pokrenuti postupke zbog uočenih slučajeva nepoštovanja pravila;
- Utvrditi precizna pravila za način promocije dodele državne pomoći od strane predstavnika organa vlasti i u potpunosti zabraniti organizovanje takvih promotivnih aktivnosti u doba izborne kampanje;
- Predočiti javnosti sve argumente u prilog aktuelnog sistema dodele državne pomoći i suočiti ih sa argumentima kritičara na javnom slušanju u Narodnoj skupštini;

Celo istraživanje možete preuzeti sa sajta TS, u [doc](#) ili [pdf](#) formatu.

Mediji

Podržani kandidati za Agenciju za borbu protiv korupcije

N1 13. jun 2017.

Odbor Skupštine Srbije za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu podržao je predloge kandidata za člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije koje su podneli Državna revizorska institucija, Socijalno-ekonomski savet i Zaštitnik građana i Poverenik za informacije od javnog značaja.

Državna revizorska institucija je za člana Odbora predložila docenta Ekonomskog fakulteta u Nišu Jelenu Stanković, Socijalno-ekonomski savet Ivana Kovačevića, a Zaštitnik i Poverenik bivšu predsednicu Vrhovnog suda Vidu Petrović Škero.

Revizorska institucija je svoj predlog podnela parlamentu 9. marta ove godine, Socijalno-ekonomski savet 6. juna 2017, a Poverenik i Zaštitnik pre više od dve godine, odnosno 1. aprila 2015. godine.

Da bi oni bili izabrani neophodno je da se u vanrednom zasedanju Skupštine sazove sednica sa tom tačkom dnevnog reda. Ipak, nije poznato kada bi to moglo da se desi.

Agencija obezglavljena, vlast kaže da država ne trpi

Koliko je u stanju da se bori protiv korupcije i zloupotreba funkcija, od kraja prošle godine obezglavljen nezavisni državni organ, čiji je Odbor od aprila spao na samo dva, od devet članova? I zašto se toliko čekalo da predlozi budu usvojeni na skupštinskom odboru, kako bi potom bili upućeni poslanicima na izglasavanje?

„Mislim da je bilo važnijih tema sigurno koje je trebalo rešavati, o kojima je trebalo donositi odluku i iz tog razloga je verovatno čekalo, ali nije država trpela zbog toga“, kaže Petar Petrović, predsednik skupštinskog Odbora za pravosuđe.

Kandidat Poverenika i Zaštitnika, Vida Petrović Škero, sudija u penziji, za N1 kaže da posle toliko vremena čekanja više nema očekivanja.

„Ili Skupština nije smatrala da je to dovoljno bitno da se izvrši izbor, a sada je dotle stiglo da nema uopšte mogućnosti da radi Odbor, pa se sad pristupilo izboru. Ili jednostavno nisu želeli ili kandidata ili da uvažavaju predlog predlagača“, kaže Petrović-Škero.

Agencija je pod rizikom političkog uticaja jer nema Odbor u punom sastavu koji od toga treba da je štiti, kaže Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija. Nema, dodaje, ni direktora čiji je izbor propao u dva pokušaja upravo zbog političkog uticaja:

„Postojala je neka vrsta dogovora da se izabere kandidatkinja koja je imala donedavno stranački angažman i koja po svojim kvalifikacijama ne može se reći da je stručnija bila od svih drugih kandidata“, navodi Nemanja Nenadić.

Angažman je bio vezan za vladajuću stranku čiji je prvi čovek uoči izbora dao tumačenje propalih konkursa za izbor direktora. Aleksandar Vučić je razlog video u novcu trošenom na kampanju i to opozicionih kandidata:

„Niko ih ne pita ni odakle im pare, ni kako, po zakonu. Namerno neko nije hteo da izabere predsednika Agencije za borbu protiv korupcije da ne bi mogli da ih pitaju, nego smo dobili četiri glasa, umesto pet glasova koliko je trebalo za izbor, zato što bi ih neko pitao odakle vam te pare“, kazao je Vučić 14. februara 2017. tokom gostovanja na RTS-u.

Iako je nedavno objavila izveštaje o troškovima kampanje predsedničkih kandidata, Agencija za borbu protiv korupcije bi njihovu analizu mogla da objavi tek na jesen ili pola godine od okončanja izbora.

Tužilaštvo za Insajder: MUP ne dostavlja informacije o tome kako je ministar Vulin došao do stana

Insajder, 14. jun 2017.

Nakon skoro godinu i po dana, i tri poslata zahteva, Uprava kriminalističke policije MUP-a nije dostavila Tužilaštvu za organizovani kriminal izveštaj o prikupljenim obaveštenjima o tome na koji način je Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin došao u posed stana. Tužilaštvo za organizovani kriminal ove podatke tražilo je nakon što je u decembru 2015. dobilo izveštaj o imovini ministra Vulina koji je sačinila Agencija za borbu protiv korupcije.

U pregledu aktivnosti Agencije za borbu protiv korupcije za period od 1.01.2015 do 31.05.2017 koji je ta institucija dostavila medijima, navodi se, između ostalog, da je Agencija u tom periodu tužilaštvima prosledila izveštaje o imovini ukupno 14 funkcionera. Među njima su gradonačelnik Beograda Siniša Mali, pomoćnik šefa kabineta gradonačelnika Beograda Predrag Vulinović, Slobodan Milosavljević član UO NIS, Dragan Milić predsednik opštine Veliko Gradište, Zoltan Bilicki predsednik opštine Ada, Jasminka Bjeletić, zamenika direktora Apoteke Beograd kao i Ranko Vujović, Slobodan Kopanja i Đoko Krvokapić, funkcioneri DIPOS-a.

Prema dokumentaciji Agencije za borbu protiv korupcije dva njihova izveštaja prosleđena su Tužilaštvu za organizovani kriminal. Radi se o izveštajima o imovini sudije prekršajnog suda u Čačku Dragana Grujovića, kao i imovini aktuelnog Ministra za rad Aleksandra Vulina.

U pregledu aktivnosti Agencije za borbu protiv korupcije se navodi da su od 14 postupaka kojih su pokrenuta na osnovu njihovih izveštaja, tri okončana odbacivanjem krivične prijave a da su ostali u toku.

Da nema mesta pokretanju krivičnog postupka odlučeno je u slučaju poslanika Miloša Jevtića, direktora Zdravstvenog centra Bor Dragana Stojadinovića i generalnog sekretara Ministarstva spoljnih poslova Veljka Odalovića.

Prema Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije svaki funkcioner je dužan da podnese izveštaj o svojoj imovini i prihodima, kao i o imovini i prihodima supružnika. U slučajevima kada postoji sumnja da izveštaji funkcionera nisu potpuni, da nisu tačni podaci o načinu sticanja imovine, odnosno kada postoji sumnja da je izvršeno krivično delo, Agencija o tome obaveštava nadležna tužilaštva.

MUP ne odgovara Tužilaštvu - slučajnost ili praksa?

Na pitanje novinara Insajdera zbog čega je izveštaj o imovini Aleksandra Vulina prosleđen upravo Tužilaštvu za organizovani kriminal, iz Agencije su naveli da je takva odluka doneta nakon „konsultacija sa zamenicima Republičkog javnog tužioca – Odeljenje za borbu protiv korupcije, na kojima su prezentirani svi dokazi prikupljeni prilikom provere podataka iz izveštaja o imovini i prihodima funkcionera Aleksandra Vulina“.

Inače, po zakonu, Tužilaštvo za organizovani kriminal postupa u predmetima krivičnih dela kao što su krivična dela pranja novca, krivično delo protiv službene dužnosti, krivično delo zloupotreba službenog položaja ili krivična dela protiv državnih organa i pravosuđa.

Agencija za borbu protiv korupcije je 17. decembra 2015. godine prosledila Tužilaštvu za organizovani kriminal izveštaj o imovini ministra Vulina.

Zbog toga su novinari redakcije Insajder tražili od Tužilaštva za organizovani kriminal odgovor na pitanja - da li je u ovom slučaju pokrenuta istraga kao i koje su istražne radnje do sada preduzete.

U odgovoru Insajderu Tužilaštvo navodi:

„Dana 02.02.2016.godine Tužilaštvo za organizovani kriminal je uputilo MUP RS - UKP-u zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja kako bi se ispitala osnovanost navoda izveštaja u kojem se pominje

INSAJDER

TEMA NAJVAŽNIJE VESTI KOMENTAR NA STAV

Tužilaštvo za Insajder: MUP ne dostavlja informacije o tome kako je ministar Vulin došao do stana

Objavljeno: 14.06.2017

Like 105 Share Tweet

Nakon skoro godinu i po dana, i tri poslata zahteva, Uprava kriminalističke policije MUP-a nije dostavila Tužilaštvu za organizovani kriminal izveštaj o prikupljenim obaveštenjima o tome na koji način je Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin došao u posed stana. Tužilaštvo za organizovani kriminal ove podatke tražilo je nakon što je u decembru 2015. dobilo izveštaj o imovini ministra Vulina koji je sačinila Agencija za borbu protiv korupcije.

da ne postoji validna dokumentacija o načinu plaćanja nepokretnosti-stana u vlasništvu Aleksandra Vulina i njegove supruge.“

Takođe, iz odgovora Tužilaštva jasno je da policija odbija da postupi po njihovom zahtevu:

„I pored tri urgencije Tužilaštva za organizovani kriminal da se postupi po zahtevu za prikupljanje potrebnih obaveštenja, do danas MUP RS - UKP nije dostavio izveštaj“ navodi se u odgovoru Insajderu.

Prema registru Agencije za borbu protiv korupcije Aleksandar Vulin je suvlasnik stana od 107 kvadrata koji je, kako se navodi, stekao prodajom imovine.

Novinari redakcije Insajder poslali su pitanja i Ministarstvu unutrašnjih poslova kao i Ministarstvu za rad, zapošljavanje boračka i socijalna pitanja. Međutim, do sada odgovore nismo dobili.

Ovo nije prvi put da Tužilaštvo javno saopštava da policija ignoriše njihove zahteve za prikupljanje informacija. Više javno tužilaštvo, oktobra prošle godine, u odgovoru Insajderu navelo je da je četiri puta uputilo zahtev policiji za prikupljanje obaveštenja u vezi s događajima u Hercegovačkoj ulici, kada su tokom noći nepoznata lica pod maskama bagerima srušila nekoliko objekata, ali da policija na ove zahteve nije odgovorila.

